

FORUM⁺

OPROEP VOOR BIJDRAGEN:

Onderzoek in de kunsten is de laatste decennia sterk gegroeid: de herformulering van de artistieke praktijk als een onderzoekspraktijk (“alle kunst is onderzoek”) heeft in toenemende mate plaats gemaakt voor de actieve uitdieping van kunst als een specifieke vorm van kennisproductie die tot nieuwe inzichten en ervaringen leidt. Ondanks die groei blijft methodologie voor vele artistieke onderzoekers een struikelblok, een vaak ongrijpbaar begrip dat nochtans essentieel is om het onderzoek vorm te geven. Welke methodes, procedures en strategieën kunnen kunstenaars gebruiken om hun onderzoeksvragen te beantwoorden? Het is een vraag die steeds vaker centraal staat in het discours over artistiek onderzoek.

In de wereld van wetenschap, kennis en onderzoek heeft elke discipline haar eigen methoden, procedures en werkwijzen die worden gebruikt om kennis te verwerven en de wetenschap vooruit te helpen. Het samenspel van die verschillende stappen vormen samen de methodologie van een onderzoek. Methodologie of methodiek – van het Griekse meta (na), hodos (weg), logos (leer) – betekent letterlijk ‘leer van de af te leggen weg’. Het is het geheel aan stappen die genomen dienen te worden om een antwoord te vinden op de vooraf geformuleerde vraag. Daarnaast wordt methodologie ook begrepen als het discours over en de verantwoording van de gebruikte methoden. Methodologie is in die zin tegelijk fundamenteel en concreet; het biedt het theoretisch kader én de praktische handvaten voor onderzoek.

Niet zelden combineren onderzoekers in de kunsten domeinspecifieke experimentele en artistieke benaderingen met methoden uit de sociale en humane wetenschappen. Die grote verscheidenheid aan methodologieën – of wat Henk Borgdorff omschrijft als “methodologisch pluralisme” (2017) leidt tot nieuwe uitdagingen en kansen. Dit nieuwe dossier van FORUM⁺ wil een staalkaart bieden van de veelheid aan methoden, procedures en strategieën waar kunstenaars- onderzoekers gebruik van maken in het domein van de podiumkunsten, beeldende kunst en muziek. Daarnaast wil het dossier nagaan in welke mate de dialoog tussen deze verschillende domeinen productief kan zijn, en nieuwe methodologieën kan opleveren of stimuleren. Het uitgangspunt voor dit dossier is dus inter-, multi- en transdisciplinair.

Met als doel een breed scala aan benaderingen te verkennen, nodigt de redactie bijdragen uit die inspelen op de huidige methodologische uitdagingen en kansen in het domein van de kunsten. We verwelkomen korte besprekingen van onderzoeksprojecten die veel en expliciete aandacht besteden aan het gebruikte methodologische kader (2500 woorden); theoretische bijdragen over methodologische kwesties (3000 en 5000 woorden) of beeldende bijdragen (3 spreads / 6 pagina's).

Onderzoeksmethoden in de kunsten: kansen en uitdagingen

We nodigen bijdragen uit over volgende vragen (niet exhaustief):

- Welke (combinatie van) methoden, onderzoeksstrategieën of theoretische kaders hanteert de kunstenaar-onderzoeker in het ontwerp van het onderzoeksproject?
- Wat is de specificiteit van gebruikte methodes binnen de verschillende subdisciplines van artistiek onderzoek (podiumkunsten, muziek, beeldende kunst)? En in welke mate kunnen ze elkaar wederzijds bevruchten?
- Hoe verhouden generieke methodes (literatuurstudie, archiefonderzoek, experiment, statistiek, etc.) zich tot meer specifieke creatieve of artistieke methodes (schetsen, luisteren, oefenen, verzamelen, artistiek experiment, etc.)?
- Kan het artistieke experiment beschouwd worden als nexus tussen wetenschappelijk en artistiek onderzoek?
- Welke vormen van kennis en impact worden gegenereerd door artistiek onderzoek? Hoe hangen bepaalde methoden (al dan niet) samen, en met welk resultaat?
- Welke rol speelt “emergentie” als datgene wat “wat opkomt”; het onverwachte waarvan we alleen weten dát het zich op een bepaald moment in het onderzoek voor zal doen, maar waarvan we niet weten wanneer of in welke vorm?
- Tot welke soort en vormen van kennis leiden artistieke methodologieën, het artistieke experiment, of diverse vormen van reflectie in de kunsten?
- In welke mate is reflectie en planning een onlosmakelijk element van de artistieke praktijk en vanaf wanneer wordt het een methode voor onderzoek?
- Welke visuele of fysieke vormen van onderzoeksontwerp zijn denkbaar, mogelijk of al praktijk?
- Welke mogelijkheden creëren artistieke onderzoeksmethoden voor de presentatie van en de communicatie over onderzoek?
- ...

Voorstellen kunnen uiterlijk tot 15 december 2019 aan de redactie worden voorgelegd per e-mail naar art&research@ap.be. Deze bijdragen zullen vervolgens aan peer review worden onderworpen. Auteursrichtlijnen en een template voor artikels kunnen gedownload worden via www.forum-online.be/publiceer-in-forum.